

MUDr. Vladimír Kvaltín, primár gynekologicko-pôrodnického oddelenia FNŠP Skalica: „Vianoce nás zblížujú...“

Keby sme chceli spočítať všetkých obyvateľov Záhoria, ktorí majú v rodnom liste ako miesto narodenia uvedenú Skalicu, dostali by sme sa k zaujímavému číslu. Pôrodnica bola jedným z prvých oddelení skalickej nemocne v 40-tych rokoch minulého storočia. Dnes, po zrušení pôrodnice v Malackách, je už takmer 10 rokov jedinou pôrodnicou na Záhorí. Viac sme sa už dozvedeli v rozhovore s primárom gynekologicko-pôrodnického oddelenia FNŠP Skalica MUDr. Vladimírom Kvaltínom.

Rodí sa na Záhorí dnes menej detí ako v minulosti?

Po roku 1989 pôrodnosť klesala na celom Slovensku a Záhorie nebolo výnimkou. Zatiaľ čo napríklad v 80-tych rokoch sa v Skalici narodilo 1000 až 1300 detí ročne, dnes tu za rok príde na svet okolo 700-750 detí. Na týchto číslach sa pôrodnosť drží už niekoľko rokov, jej pokles sa teda zrejme zastavil.

Do rúk sa mi nedávno dostala celoslovenská štatistika, ktorá hovorí o tom, že v posledných rokoch sa rodí viac chlapcov ako dievčat. Je tomu tak aj v našom regióne? Nemyslím si, mám pocit, že počet novonarodených chlapcov a dievčat je celkovo vyrovnaný. Výrazne neprevláda ani jedno pohlavie. Napríklad minulý rok sa na našom oddelení narodilo 348 chlapcov a 351 dievčat.

Celoslovenské štatistiky zároveň hovoria o stúpajúcom veku rodičiek? Rozhodujú sa byť matkami vo vyššom veku než dajme tomu pred 20-30 rokmi aj Záhoráčky?

Tento trend neobišiel ani Záhorie. Štruktúra rodičiek sa výrazne mení, s materstvom sa dnes ženy príliš neponáhľajú, často ho odkladajú pre kariéru alebo z finančných dôvodov. Stále častejšie sa stretávame s prvorodičkami, ktoré prekročili tridsiatku. Raritou už nie sú ani matky, ktoré svoje prvé dieťa privedú na svet okolo štyridsiatky, či dokonca aj po nej.

Prináša odkladanie materstva nejaké riziká pre ženu a dieťa, alebo si s touto skutočnosťou dnes medicína dokáže hravo poradiť?

Stúpajúci vek rodičiek sa výrazne podieľa na stúpajúcom počte operačných ukončení pôrodu. Spontánnych pôrodov ubúda, v našej pôrodnici prichádza na svet každé tretie či štvrté dieťa na svet po operačnom ukončení tehotnosti. Celoslovenský priemer v prospech operatívnych ukončení pôrodov je však ešte vyšší. Za touto skutočnosťou rozhodne ale nie je len stúpajúci vek rodičiek, ale aj ďalšie faktory. Výrazne k tomu prispieva najmä lepší monitoring počas tehotnosti. Pri zistení nejakých známkohrozenia plodu sa lekár sa neraz rozhodne práve pre operatívny zákrok. Takýto spôsob pôrodu je neraz aj ochranou samotných zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú vystavení obrovskému riziku. Každý pôrod je však iný, a hoci má pôrodník dlhoročné skúsenosti a za sebou aj tisícku pôrodov, vždy je vystavený riziku nepredvídaných okolností. Aj preto je dnes zrejme o profesiou pôrodníka medzi mladými lekármi taký malý záujem. Miera rizika je príliš vysoká, oveľa väčší záujem než o pôrodníctvo a gynekológiu je o neoperatívne odbory medicíny.

Môže si ženy vybrať spôsob pôrodu sama?

To rozhodne nie, spôsob pôrodu určí lekár. Vždy sa však snažíme prihliadať aj na názor rodičky. Ženy sú častokrát nedostatočne informované o rizikách operatívneho ukončenia pôrodu, zo spontánného pôrodu majú obavy. Ani operatívne ukončenie pôrodu, tak ako žiadna operácia, nie je bez rizika, prináša so sebou veľa rizík nielen pre matku, ale aj pre ďalší vývoj dieťaťa.

Je vo vašej nemocnici možné sa pripraviť na pôrod pod vedením pôrodnej asistentky?

Od budúceho roku chystáme pre budúce rodičky kvalifikované kurzy prípravy na pôrod. Jedná sa o psychickú prípravu ženy na pôrod, pohybové a edukačnými aktivity, ktoré zlepšujú prežívanie tehotnosti, pôrodu a šestonedelia.

Ide hlavne o poradenstvo o životospráve a správnej výžive počas tehotnosti a šestonedelia, alternatívne spôsoby vedenia pôrodu, aktivity podporujúce dojčenie, techniky dojčenia, popôrodnú starostlivosť o novorodenca, zásady vedenia pohybových aktivít v tehotnosti, zásady relaxácie a špeciálneho dýchania v jednotlivých pôrodných dobách, a nebudú chýbať ani informácie o úlohe partnera počas tehotnosti, počas pôrodu a v šestonedelí.

Prichádzajú aj na Záhorí na svet dnes častejšie dvojčiky, či dokonca trojčatá?

Počas svojej praxe som bol dva razy pri pôrode trojčiat, takéto pôrody sú považované za rizikové a teda sa centralizujú a sledujú aj na iných pracoviskách. Dokonca aj v iných prípadoch, kedy sa predpokladá komplikovaný pôrod, alebo je zistená nejaká vývojovej chyba plodu, je matka sledovaná a hospitalizovaná v takých nemocniciach, ktoré majú novorodenecké oddelenie vybavené na príchod takýchto detí. Ak by teda niektorá zo žien na Záhorí čakala trojičky, či dokonca väčší počet detí, narodili by sa pravdepodobne v Bratislave alebo v Trnave.

FNsP v Skalici prešla rozsiahlou rekonštrukciou, bolo modernizované aj gynekologicko-pôrodnické oddelenie?

Budova, v ktorej je gynekologicko-pôrodnické oddelenie, prešla výraznejšou rekonštrukciou už skôr. Tento rok sa nám však podarilo zlepšiť čistotu prostredia na oddelení zdanlivou maličkosťou, pre novorodencov však veľmi dôležitou – do okenných vikierov boli natiahnuté siete, vďaka ktorým sa nám podarilo z nich vystaťhovať dotieravých holubov. Ich trus a perie mohli byť zdrojom alergénov a ich vylúčenie je určite vítaným ozdravením ovzdušia na našom oddelení.

Ako ste na tom s materiálnym vybavením? Má vaše oddelenie dostatočný počet lekárov a zdravotných sestier?

Na našom oddelení máme 5 trojlôžkových izieb a tri jednolôžkové nadštandardné izby. Matka je spolu s dieťaťom hneď po pôrode. Takáto starostlivosť je dôležitá pri vytváraní citových väzieb medzi matkou a dieťaťom, napomáha rozvoju kojenia, ktoré je nesmierne dôležité pre ďalší psychický vývoj dieťaťa. Matka zároveň preberá čiastočnú zodpovednosť za sledovanie dieťaťa. K dispozícii má novorodenecké sestry, ktoré najmä prvoroďičky poučajú o zásadách starostlivosti o dieťa. Mamičky naše oddelenie zvyčajne opúšťajú po 4-5 dňoch od pôrodu. Vďaka príspevku skalických firiem dostalo naše oddelenie nový pôrodný stôl i vybavenie izieb či jedálne. Aj počas najbližších sviatkov sme pripravení poskytnúť adekvátnu nepretržitú pôrodnú starostlivosť vrátane operatívnych zákrokov. V súčasnosti pracuje na oddelení 6 lekárov a 25 zdravotných sestier a pôrodných asistentiek.

Vaše oddelenie patrí k tým, ktoré umožňujú odber krvi z pupočnej šnúry. Je o takúto nadštandardnú službu medzi rodičkami na Záhorí záujem?

Ide naozaj o nadštandardnú službu, ktorá je pre väčšinu rodičiek finančne náročná. Takže odbery krvi z pupočníka nie sú u nás príliš časté. Odber tohto materiálu môže slúžiť ako transplantačný materiál kostnej drene.

V posledných rokoch sa stále viac mužov chváli, že bolo pri pôrode svojho dieťaťa. Sú aj Záhoráci oporou svojich partneriek v ťažkých chvíľach?

Dnes aj v Skalici asi tretina žien rodí v prítomnosti manžela, občas matky alebo priateľky. Pred vstupom do pôrodnej sály je muž poučený o svojej úlohe pri pôrode, rizikách, ktoré môžu počas neho nastať. Zásadnejšie problémy s účasťou partnera rodičky pri pôrode nemávame, no občas sa stane, že muž prepadne hystérii a namiesto opory je príťažou. Vtedy musí sálu okamžite opustiť a náš zdravotnícky personál mu poskytne adekvátnu starostlivosť. No takéto prípady sú skôr raritou, ale stávajú sa.

Všimli ste si počas svojej praxe, že niektoré mesiace v roku sa rodí viac detí, alebo v tomto smere neexistuje žiadne pravidlo?

Najviac detí sa rodí 9 mesiacov od Vianoc, teda v septembri, októbri. Zdá sa, že nie nadarmo sa hovorí, že počas najkrajších sviatkov v roku majú k sebe ľudia o niečo bližšie... Vianoce nás zblížujú a v rodine to platí dvojnásobne. No i keď mám zrejme tohtoročný novorodenecký boom za sebou, verím, že do knihy novorodencov pribudnú aj počas najbližších dní nové mená. Prvého novorodenca roku 2012 sme na našom oddelení privítali len dve sekundy po polnoci, dúfam, že na seba nedá dlho čakať ani prvé dieťa roku 2013.